

Folkekirkens finanser 1995-1999

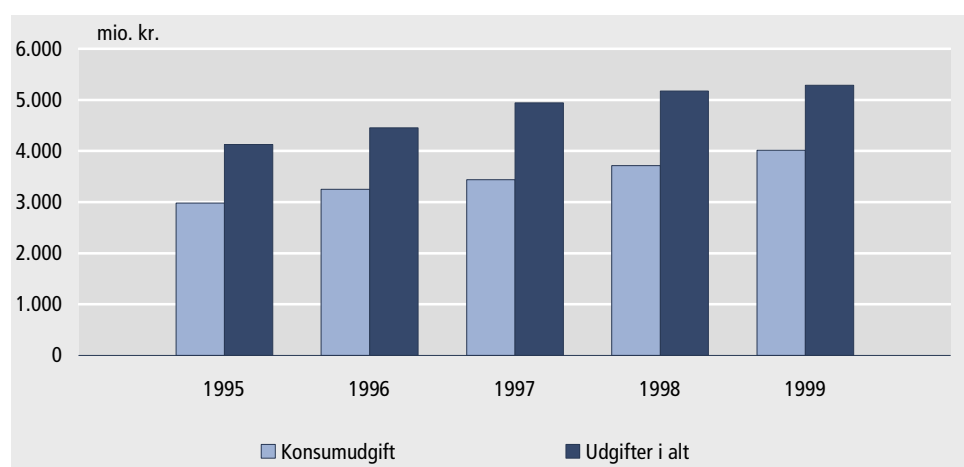
Folkekirkens forbrug vokser i 1999 med 8 pct mens investeringerne i folkekirken i samme periode falder med 11 pct. De samlede udgifter vokser med ca. 2 pct. hvilket er noget mindre end den generelle løn- og prisudvikling i samfundet. Folkekirken har i 1999 et samlet underskud på 89 mio. kr. Folkekirkens formue er 6,5 mia. kr. ultimo 1999. Formuen er i 1999 vokset med 542 mio. kr hvilket bl. a skyldes den stigende værdi af folkekirkens ejendomme.

Folkekirkens finanser giver et samlet og konsolideret overblik over folkekirkens finanser. Endvidere belyses økonomien i de enkelte dele af folkekirkesektoren. Statistikken er udarbejdet inden for rammerne af nationalregnskabsstatistikken for offentlig forvaltning og service. Opgørelsen indeholder realøkonomiske fordelinger af udgifter og indtægter.

Stigning i folkekirkens forbrug på ca. 8 pct. i 1999

Folkekirkens konsumudgift (udgifter til løbende forbrug) er 4,0 mia. kr. i 1999. Forbruget er vokset med 0,3 mia. kr. eller ca. 8 pct sammenlignet med året før. Udgifterne til forbrug består af aflønning af ansatte og forbrug i produktionen med fradrag af salg af varer og tjenester (bl. a. betaling for gravsteder). Det er særligt forbrug i produktionen der med en vækst på 12 pct. stiger kraftigt, mens aflønning af ansatte er steget med ca. 6 pct.

Figur Folkekirkens udgifter til konsum og udgifter i alt

Fald i folkekirkens investeringer på ca. 11 pct i 1999

Der er investeret for 835 mio. kr. i 1999. I forhold til 1998 er investeringerne faldet med ca. 100 mio.kr eller ca 11 pct. Det er andet år i træk at investeringsniveauet i folkekirken falder.

Stigning i de samlede udgifter på ca. 2 pct.

Folkekirken har udgifter på ca. 5,3 mia. i 1999. De samlede udgifter består af udgifter til konsum, faste bruttoinvesteringer, renteudgifter samt udbetaling af tjenestemandspensioner. I forhold til 1998 er de samlede udgifter vokset med ca. 2 pct., hvilket er noget mindre end den generelle løn- og prisudvikling.

Svag stigning i folkekirkens indtægter

Folkekirkens samlede indtægter var ca. 5,2 mia. kr. i 1999 hvoraf den kirkelige udgjorde 4,1 mia. kr. eller ca. 78 pct. Folkekirkens indtægter stiger med 1,7 pct. i forhold til 1998 og stigningen kan stort set henføres til stigende kirkeskatter.

Underskud i 1999 I 1999 har folkekirken et samlet underskud på 89 mio. kr. Folkekirken har haft underskud de seneste fire år. Underskuddet opgøres som forskellen mellem indtægter og udgifter (drifts- og kapitaludgifter) og benævnes også fordringserhvervelsen, netto.

Folkekirkens formue vokser Folkekirkens formue udgør 6,5 mia. kr. ultimo 1999. Formuen vokser med 542 mio. kr. i forhold til 1998. Stigningen skyldes bl.a. den stigende værdi af folkekirkens ejendomme.

Oversigtstabel 1. Folkekirkens udgifter og indtægter

	1995	1996	1997	1998*	1999*
	mio. kr.				
Driftsudgifter	3 273	3 553	3 936	4 237	4 450
Konsumudgift	2 980	3 248	3 441	3 717	4 015
Løbende overførsler	293	305	495	521	435
Kapitaludgifter	855	899	1 006	938	835
Faste nyinvesteringer mv.	863	907	997	932	840
Køb af bygninger og jord mv., netto	-8	-8	-6	-7	-5
Udgifter i alt	4 128	4 452	4 942	5 176	5 284
Driftsindtægter	4 247	4 292	4 810	5 107	5 195
Formueindkomst	208	170	260	272	264
Løbende skatter	3 350	3 415	3 655	3 876	4 064
Andre løbende overførsler	689	707	896	958	868
Kapitalindtægter	15	14	0	0	0
Indtægter i alt	4 262	4 306	4 810	5 107	5 195
Driftsoverskud (bruttoopsparing)	974	739	874	869	745
Drifts- og kapitaloverskud (fordringserhvervelse, netto)	134	-146	-132	-69	-89

Oversigtstabel 2. Kirkekassernes udgifter og indtægter

	1997	1998	1999
	mio. kr.		
Aflønning af ansatte	1 576	1 678	1 773
Renter	64	67	69
Valg	0	0	0
Præstegård	173	189	181
Kirke	395	473	489
Kirkegård	283	227	297
Administration	161	169	173
Rådighedsbeløb	90	86	75
Investeringer	953	879	831
Udgifter i alt	3 694	3 767	3 888
Renter	39	46	10
Renter gravstedskapitaler	60	63	69
Forpagtning	32	31	32
Indtægt ejendom	80	82	84
Kirkegård	252	217	222
Øvrigt	28	19	-42
Kirkelig ligning	2 992	3 163	3 454
Tilskud fællesfond	81	86	-94
Tilskud finanslov	15	14	-14
Indtægter i alt	3 577	3 723	3 722

*Forskel i
opgørelsesmetoden af
folkekirkens finanser*

Oversigtstabel 2 viser kirkekassernes udgifter og indtægter i 1997 og 1998 baseret på Kirkeministeriets opgørelse efter kasseprincippet, mens Danmarks Statistik anvender optjeningsprincippet i de nationalregnskabsmæssige opgørelser. Dette medfører, at der navnlig ved opgørelsen af kirkeskatten kan opstå periodiserings-forskelle.

Både Kirkeministeriet og Danmarks Statistik medtager på udgiftssiden de udbetalte pensioner. Derudover foretager Danmarks Statistik et tillæg til lønningerne, der svarer til værdien af den optjente pensionsret for tjenestemænd. Dette tillæg har en modpost på indtægtssiden, som er placeret under andre løbende overførsler.

Oversigtstabel 3. **Kirkekassernes status**

	1995	1996	1997	1998*	1999*
	mio. kr.				
Aktiver					
Gravstedskapitaler	65	22	22	23	19
Disponibel kassebeholdning yderligere	208	192	170	235	252
Fri kassebeholdning	362	355	375	399	437
Kassebeholdning og værdipapire	635	569	589	657	708
Henlæggelser	586	534	518	537	576
Kommunekonti +5% beløb	57	95	238	167	100
Fast ejendom	2 719	3 093	3 338	3 633	3 975
Indestående i stifter	2 042	2 221	2 326	2 517	2 696
Aktiver i alt	6 039	6 512	7 009	7 511	8 055
Passiver					
Lån i stift	1 113	1 210	1 329	1 397	1 447
Andre lån	190	97	130	130	116
Gæld i alt	1 304	1 307	1 459	1 527	1 563
Egenkapital	4 735	5 205	5 550	5 984	6 492
Passiver i alt	6 039	6 512	7 009	7 511	8 055

Oversigtstabel 4. **Folkekirkens udgifter og indtægter 1999**

	Kirke- kasserne	Fælles- fonden	Provsti- udvalgs- kasserne	Staten	Folke- kirken i alt	Folkekirken i alt konsoli- deret
	mio. kr.					
Driftsudgifter	2 764	951	19	807	4 542	4 450
Konsumudgift	2 695	724	19	577	4 015	4 015
Heraf: aflønning af ansatte	1 773	580	15	565	2 932	2 932
Renter mv.	69	91	0	0	160	160
Andre løbende overførsler	0	137	0	230	367	275
Kapitaludgifter	809	7	2	14	833	835
Udgifter i alt	3 573	959	21	821	5 375	5 284
Driftsindtægter	3 547	890	28	821	5 285	5 195
Formueindkomst	141	123	0	0	264	264
Løbende skatter	3 270	767	27	0	4 064	4 064
Andre løbende overførsler	136	0	1	821	958	868
Kapitalindtægter	14	0	0	0	14	0
Indtægter i alt	3 561	890	28	821	5 299	5 195
Driftsoverskud (bruttoopsparing)	783	-62	9	0	729	745
Drifts- og kapitaloverskud (fordringserhvervelse, netto)	-27	-69	-7	0	-89	-89

2. Dokumentation af folkekirkens finanser

Folkekirken på nationalregnskabs-format siden 1974

Siden 1974 har Danmarks Statistik i samarbejde med Kirkeministeriet gennemført en årlig statistisk undersøgelse af folkekirkens finanser. Resultaterne er præsenteret inden for rammerne af nationalregnskabet, hvilket betyder, at en umiddelbar sammenligning med fx den offentlige forvaltning og service eller den samlede danske økonomi er mulig. Samtidig giver anvendelsen af nationalregnskabsopstillingen en række tidsmæssige og internationale analysemuligheder.

Opgørelserne omfatter drifts- og kapitalposterne samt fra 1984 også statusoplysninger. Det danske nationalregnskabssystem beskriver indtil videre kun drifts- og kapitalposterne, dvs. fra produktionskontoen til og med kapitalkontoen. Dette betyder, at den statistiske behandling af statusoplysningerne ikke helt følger nationalregnskabsprincipperne.

Folkekirken i nationalregnskabet

I statistiksystemet for offentlig forvaltning og services finanser henregnes folkekirken til den statslige forvaltning og service. Den statslige forvaltning og service udgør sammen med den kommunale forvaltning og service samt de sociale kasser og fonde, den samlede offentlige forvaltning og service.

Selvom aktiviteten i folkekirken sker regionalt henføres sektoren alligevel til det statslige niveau. Dette sker ud fra en betragtning om, at institutionens kompetence er udstrakt til hele landet.

Folkekirken producerer (pr. definition) offentlige ydelser, og kan desuden opkræve skatter til delvis finansiering af sine aktiviteter.

Kilder

Opgørelsen er baseret på indberetninger som Kirkeministeriet har indhentet fra provstierne ved hjælp af spørgeskemaer, og dernæst videregivet materialet på provstiniiveau til Danmarks Statistik.

Den organisatoriske opbygning

Organisatorisk er folkekirken opbygget i fire niveauer:

1. Kirkeministeriet
2. 10 stifter
3. 111 provstier
4. Ca. 2.200 menighedsråd

I statistiksystemet opdeles folkekirken i følgende delsektorer:

1. Kirkekasserne
 - 1.1 Kirke mv.
 - 1.2 Kirkegård mv.
 - 1.3 I øvrigt
2. Præsteembedernes fællesfond
3. Provstiudvalgskasserne
4. Den statsfinansierede del af folkekirken

Kirkekasserne er knyttet til menighedsrådene. Præsteembedernes fællesfond er knyttet til stiftet. Endelig gælder, at den statsfinansierede del af folkekirken vedrører Kirkeministeriets overførsler til folkekirken.

De 111 provstiudvalgs udgifter dækkes fra og med 1999 af selvstændige kasser. Tidligere blev udgifterne dækket af præsteembedernes fællesfond.

Finansiering

Økonomisk finansieres folkekirken dels via finansloven og dels via kirkeskatter.

Kirkeskat betales af medlemmer af folkekirken sammen med øvrige indkomstskatter.

En mindre del, der er ens for hele landet, kaldes landskirkeskatten, dækker en del af præstelønningerne samt stifts- og provstiernes omkostninger.

Den største del af kirkeskatten er lokalbestemt og kan variere betydeligt fra kommune til kommune. Denne del af skatterne dækker udgifter til kirke og kirkegårdsbetjening, etablering og vedligeholdelse af de kirkelige bygninger og anlæg herunder præsteboliger osv.

I nationalregnskabet klassificeres kirkeskatten som en løbende indkomstskat betalt af husholdninger. Dette til trods for at kirkeskatten ideelt set ikke opfylder kravet til en skat om at være obligatorisk.

**Ansættelses-
grupper**

Inden for folkekirken er der følgende ansættelsesgrupper:

- Tjenestemænd
- Honorarlønnet
- Overenskomstansatte
- Øvrige.

Tjenestemændene udgør langt den største gruppe. Fællesfonden afholder 60 pct. af lønningerne; mens staten afholder 40 pct. hvortil kommer udgifter til tjenestemandspensioner.

Det skal bemærkes, at der til lønsummen i folkekirken lægges et (imputeret) bidrag, der måler værdien af den optjente pensionsret for tjenestemænd. I praksis måles værdien heraf ved det udbetalte tjenestemandspensionsbeløb.

3. Tabeloversigt

**Realøkonomiske
opgørelser**

Tabel 1. Den konsoliderede folkekirke 1995-1999
Tabel 2. Kirkekassernes udgifter og indtægter 1995-1999
Tabel 3. Fællesfondens udgifter og indtægter 1995-1999
Tabel 4. Provstiernes udgifter og indtægter 1999
Tabel 5. Statens del af kirkens udgifter 1995-1999

Henvendelse

Carsten Petersen, tlf. 39 17 34 61, cpe@dst.dk (metode)
Karina Lange, tlf. 39 17 34 57, klg@dst.dk (tal)

En tilsvarende opgørelse for 1998 er offentliggjort i indeværende serie 2000:15.

Udviklingen for offentlig forvaltning og service er offentliggjort i indeværende serie 2001:05.

Tabel 1. Den konsoliderede folkekirke

	1995	1996	1997	1998*	1999*
	mio. kr.				
Udgifter:					
1. Aflønning af ansatte	2 266	2 404	2 589	2 767	2 932
2. Forbrug i produktionen	1 005	1 145	1 187	1 253	1 407
3. Salg af varer og tjenester	291	301	334	304	325
4. Konsumudgift i alt (1+2-3)	2 980	3 248	3 441	3 717	4 015
5. Renter mv.	58	60	144	151	160
6. Andre løbende overførsler	235	245	351	370	275
6.1 Til husholdninger	231	237	246	254	250
6.2 Til udland	4	8	23	26	25
6.3 Til andre dele af folkekirken	.	.	.	.	.
7. Løbende overførsler i alt (5+6)	293	305	495	521	435
8. Driftsudgifter i alt (4+7)	3 273	3 553	3 936	4 237	4 450
9. Faste nyinvesteringer	863	907	997	932	840
10. Køb af bygninger og jord mv., netto	-8	-8	-6	-7	-5
11. Kapitalakkumulation i alt (9+10)	855	899	991	924	835
12. Investeringstilskud og kapitaloverførsler til andre dele af folkekirken	.	.	.	.	.
13. Kapitaludgifter i alt (11+12)	855	899	1 006	938	835
14. Drifts- og kapitaludgifter i alt (8+13)	4 128	4 452	4 942	5 176	5 284
Indtægter:					
15. Renter samt udbytter, inkl. øvrige indtægter	180	141	228	241	232
16. Jordrente mv.	28	29	32	31	32
17. Løbende skatter	3 350	3 415	3 655 ¹	3 876 ¹	4 064 ¹
18. Andre løbende overførsler i alt	689	707	896	958	868
18.1 Fra private	231	237	274	274	250
18.2 Den statslige forvaltning og service	458	470	541	595	618
18.3 Fra andre dele af folkekirken	.	.	.	.	.
19. Driftsindtægter i alt (15-18)	4 247	4 292	4 810	5 107	5 195
20. Andre kapitaloverførsler	0	0	0	0	0
20.1 Fra private	0	0	0	0	0
20.2 Den statslige forvaltning og service	0	0	0	0	0
20.3 Fra andre dele af folkekirken	.	.	.	.	.
21. Kapitalindtægter i alt	0	0	0	0	0
22. Drifts- og kapitalindtægter i alt (19+21)	4 262	4 306	4 810	5 107	5 195
Overskud:					
23. Driftsoverskud = opsparing (19-8)	974	739	874	869	745
24. Drifts- og kapitaloverskud = fordringserhvervelse netto (22-14)	134	-146	-132	-69	-89

¹ Foreløbige tal. Tallene for den kirkelige ligning baserer sig på opgørelser fra kirkekasserne. Der vil derfor være mindre forskelle i forhold til skatter og afgifter og nationalregnskabet for offentlig forvaltning og service som bygger på oplysninger fra Told og Skat og hvor kirkeskatterne er opgjort efter optjeningsprincippet.

Tabel 2. Kirkekassernes udgifter og indtægter

	1995	1996	1997	1998*	1999*
	mio. kr.				
Udgifter:					
1. Aflønning af ansatte	1 409	1 507	1 576	1 678	1 773
2. Forbrug i produktionen	920	1 068	1 116	1 158	1 230
3. Salg af varer og tjenester	285	298	331	299	307
4. Konsumudgift i alt (1+2+3)	2 044	2 277	2 361	2 536	2 695
5. Renter mv.	58	60	64	67	69
6. Andre løbende overførsler	0	0	0	0	0
6.1 Til private	0	0	0	0	0
6.2 Til udland	0	0	0	0	0
6.3 Til andre dele af folkekirken	0	0	0	0	0
7. Løbende overførsler i alt (5+6)	58	60	64	67	69
8. Driftsudgifter i alt (4+7)	2 102	2 337	2 425	2 603	2 764
9. Faste nyinvesteringer	827	879	953	879	831
10. Køb af bygninger og jord mv., netto	-8	-8	-7	-7	-7
11. Kapitalakkumulation i alt (9+10)	819	871	946	871	823
12. Investeringsstilskud og kapitaloverførsler til andre dele af folkekirken	0	0	0	0	0
13. Kapitaludgifter i alt (11+12)	819	871	946	871	823
14. Drifts- og kapitaludgifter i alt (8+13)	2 921	3 208	3 371	3 474	3 587
Indtægter:					
15. Renter samt udbytter	141	97	100	109	109
16. Indtægt af jord og rettigheder	28	29	32	31	32
17. Løbende skatter	2 708	2 777 ¹	2 992 ¹	3 163 ¹	3 270
18. Andre løbende overførsler	98	107	161	164	136
18.1 Øvrige indtægter	0	0	81	74	42
18.2 Den statslige forvaltning og service	0	0	0	0	0
18.3 Fra andre dele af folkekirken	98	107	81	89	94
19. Driftsindtægter i alt (15-18)	2 975	3 010	3 284	3 467	3 547
20. Andre kapitaloverførsler	15	14	0	0	14
20.1 Fra private	0	0	0	0	0
20.2 Den statslige forvaltning og service	0	0	0	0	14
20.3 Fra andre dele af folkekirken	15	14	0	0	0
21. Kapitalindtægter i alt	15	14	0	0	14
22. Drifts- og kapitalindtægter i alt (19+21)	2 990	3 024	3 284	3 467	3 561
Overskud:					
23. Driftsoverskud = opsparing (19-8)	873	673	859	865	783
24. Drifts- og kapitaloverskud = fordringserhvervelse netto (22-14)	69	-184	-87	-6	-27

¹ Foreløbige tal.

Tabel 3. Fællesfondens udgifter og indtægter

	1995	1996	1997	1998*	1999*
	mio. kr.				
Udgifter:					
1. Aflønning af ansatte	850	890	521	548	580
2. Forbrug i produktionen	82	75	60	80	160
3. Salg af varer og tjenester	6	3	2	3	17
4. Konsumudgift i alt (1+2+3)	926	962	579	625	724
5. Renter mv.	0	0	80	84	91
6. Andre løbende overførsler	224	194	136	145	137
6.1 Til private	41	44	45	46	36
6.2 Til udland	4	7	7	10	8
6.3 Til andre dele af folkekirken	179	143	84	89	92
7. Løbende overførsler i alt (5+6)	224	194	216	230	228
8. Driftsudgifter i alt (4+7)	1 150	1 156	795	855	951
9. Faste nyinvesteringer	36	28	45	52	7
10. Køb af bygninger og jord mv., netto	.	.	.	.	.
11. Kapitalakkumulation i alt (9+10)	36	28	45	52	7
12. Investeringsstilskud og kapitaloverførsler til andre dele af folkekirken	0	0	0	0	0
13. Kapitaludgifter i alt (11+12)	36	28	45	52	7
14. Drifts- og kapitaludgifter i alt (8+13)	1 186	1 184	840	907	959
Indtægter:					
15. Renter samt udbytter	39	44	128	132	123
16. Jordrente mv.	0	0	0	0	0
17. Løbende skatter	642	638	663	713	767
18. Andre løbende overførsler	570	539	0	0	0
18.1 Fra private	231	237	0	0	0
18.2 Den statslige forvaltning og service	0	0	0	0	0
18.3 Fra andre dele af folkekirken	339	302	0	0	0
19. Driftsindtægter i alt (15-18)	1 251	1 221	791	845	890
20. Kapitaloverførsler i alt	0	0	0	0	0
20.1 Fra private	0	0	0	0	0
20.2 Den statslige forvaltning og service	0	0	0	0	0
20.3 Fra andre dele af folkekirken	0	0	0	0	0
21. Kapitalindtægter i alt	0	0	0	0	0
22. Drifts- og kapitalindtægter i alt (19+21)	1 251	1 221	791	845	890
Overskud:					
23. Driftsoverskud = opsparing (19-8)	101	65	4	-10	-62
24. Drifts- og kapitaloverskud = fordringserhvervelse netto (22-14)	65	37	-49	-62	-69

Tabel 4

Provstiernes udgifter og indtægter

	1999
	mio. kr.
Udgifter:	
1. Aflønning af ansatte	15
2. Forbrug i produktionen	5
3. Salg af varer og tjenester	0
4. Konsum i alt (1+2-3)	19
5. Renter mv.	0
6. Andre løbende overførsler	0
6.1 Til private	0
6.2 Til udland	0
6.3 Til andre dele af folkekirken	0
7. Løbende overførsler i alt (5+6)	0
8. Driftsudgifter i alt (4+7)	19
9. Faste nyinvesteringer	2
10. Køb af bygninger og jord mv., netto	0
11. Kapitalakkumulation i alt (11+12)	2
12. Investeringsstilskud og kapitaloverførsler til andre dele af folkekirken	0
13. Kapitaludgifter i alt (11+12)	2
14. Drifts- og kapitaludgifter i alt (8+13)	21
Indtægter:	
15. Renter samt udbytter	0
16. Jordrente mv.	0
17. Løbende skatter	27
18. Andre løbende overførsler	1
18.1 Fra private	0
18.2 Den statslige forvaltning og service	0
18.3 Fra andre dele af folkekirken	1
19. Driftsindtægter i alt (15-18)	28
20. Kapitaloverførsler i alt	0
20.1 Fra private	0
20.2 Den statslige forvaltning og service	0
20.3 Fra andre dele af folkekirken	0
21. Kapitalindtægter i alt	0
22. Drifts- og kapitalindtægter	28
Overskud:	
23. Driftsoverskud = opsparing(19-8)	9
24. Drifts- og kapitaloverskud = fordringserhvervelse netto (22-14)	7

Tabel 5. Statens del af kirkens udgifter

	1995	1996	1997	1998*	1999*
	mio. kr.				
1. Aflønning af ansatte	7	7	491 ¹	541 ¹	565 ¹
2. Forbrug i produktionen	3	2	11	15	13
3. Salg af varer og tjenester	0	0	1	1	1
4. Konsumudgift i alt (1+2-3)	10	9	501	555	577
5. Renter mv.	0	0	0	0	0
6. Andre løbende overførsler	448	461	218	224	230
6.1 Til private	190	193	202	208	213
6.2 Til udland	1	1	16	16	17
6.3 Til andre dele af folkekirken	257	267	0	0	0
7. Løbende overførsler i alt (5+6)	448	461	218	224	230
8. Driftsudgifter i alt (4+7)	458	470	719	780	807
9. Faste nyinvesteringer	0	0	0	1	0
10. Køb af bygninger og jord mv., netto	.	.	.	.	.
11. Kapitalakkumulation i alt (9+10)	0	0	0	1	0
12. Investeringstilskud og kapitaloverførsler til andre dele af folkekirken	15	14	15	14	14
13. Kapitaludgifter i alt (11+12)	15	14	15	15	14
14. Drifts- og kapitaludgifter i alt (8+13)	473	484	733	795	821

¹ Fra og med 1997 omlægges finansieringen af lønninger vedr. provster og præster.